

OPERA

GLEDALIŠKI LIST **NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1929 30**

IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: MIRKO POLIČ

VALKIRA

Premijera 17. novembra 1929

Rokavice

Jelenova koža, Nappa podložene,
— Lavable, Juhten, Glace, Trico —

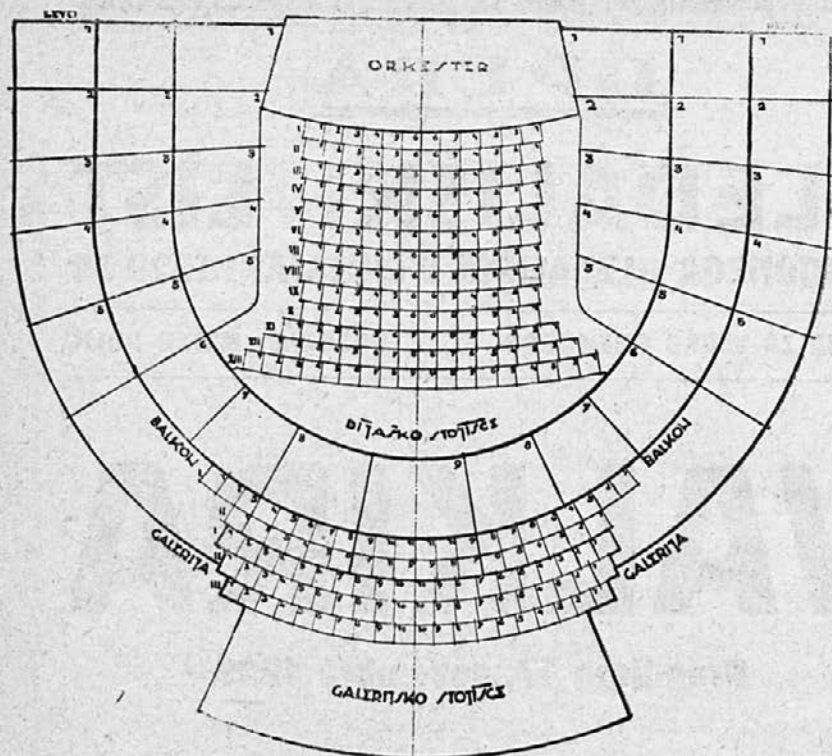
velika izbira

SREČKO VRŠIČ nasl.

V. LESJAK

ŠELENBURGOVA ULICA 3

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

JUTROVI MALI OGLASI

PRODAJO

KUPIJO

POSREDUJEJO

VSE in
VSAKOMUR

Oglasni oddelek »JUTRA« LJUBLJANA
PREŠERNOVA UL. 4

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 17. novembra 1929

Richard Wagner

Richard Wagner je eden najinteresantnejših pojavov v kulturni zgodovini človeštva. Poln idej in načrtov, obenem globok mislec in pesnik bujne fantazije, tenkočuten esteta in polnokrven muzik, je s svojo neuklonljivo voljo in nenavadno energijo provzročil na polju opere pravcato revolucijo. Kdor le bežno pregleda glasbeno estetsko literaturo šestdesetih let prejšnjega stoletja, se lahko prepriča, s kako vehemenco se je vodila borba pro in contra Wagner. Še v naše stoletje segajo posamezne faze tega boja.

Danes je Wagnerjevo vprašanje kolikor toliko rešeno. Duhovi so se pomirili in mi gledamo na dela tega giganta že z večjo preudarnostjo in mirom. Sodbe raznih struj in strank so izrečene in vsakemu je svobodno, da se odloči za eno ali drugo. Eno le stoji: njegovi umotvori so last vsega kulturnega sveta, in kjerkoli se izvajajo, delujejo s svojo monumentalnostjo, globoko občutenostjo in temperamentnostjo na poslušalca z neodljivo silo. So pač odrska dela, ki jih niti po koncepciji niti po izvedbi doslej ni mogel doseči nihče. Tudi v glasbenem oziru spadajo njegova dela med najvišje in najboljše, kar sta ustvarila človeški um in srce.

Richard Wagner se je rodil 22. maja 1813. v Lipskem, umrl je 13. februarja 1883. v palazzu Vendramin v Benetkah. Njegova glavna dela so: »Rienzi« (1842.), »Večni mornar« (1843.), »Tannhäuser« (1845.), »Lohengrin« (1850.), »Tristan in Izolda« (1865.), »Mojstri pevci Norimberški« (1868.), »Nibelungov prstan« (prva popolna izvedba 1876.) in »Parsifal« (1882.)

Richard Wagner: „Valkira“

V svoji avtobiografični skici pripoveduje Wagner, da je že z enajstim letom hotel postati pesnik: »Pisal sem tragedije po vzgledu grških klasikov; Shakespeare mi je bil vzor.« Dve leti pozneje je prvič slišal Beethovnov glasbo za Goethejevega »Egmonta«. »Za nič na svetu bi ne bil dovolil izvedbe svoje tragedije brez slične glasbe ... sklenil sem postati muzik.« Že v zgodnji mladosti Wagnerjevi vidimo ostro začrtane glavne poteze njegove poznejše umetniške osebnosti: najprej pesnitev-drama, ki se naslanja na antiko in na Shakespearea; k tej pristopa pozneje glasba kot zvočni izraz in ilustracija dramatičnega dejanja in razvoja.

Po mnogih blodnjah in nešteti poizkusih (»Die Feen«, »Liebesverbot«, »Rienzi«) je v »Večnem mornarju« prvič našel odgovarjajočo obliko za svoje umetniške ideale. Izpopolnil se je v svojih nadaljnjih delih (»Tannhäuser«, »Lohengrin«, »Mojstri pevci«) ter dosegel višek notranjega doživetja in umetniške potence v »Tristanu in Izoldi«. Kulminacijo svojega ustvarjanja pa je dosegel z monumentalnim in grandiozno zasnovanim delom »Nibelungov prstan«, ki se deli v svečane igre za tri dneve (»Valkira«, »Siegfried«, »Somrak bogov«) in en predvečer (»Rensko zlato«). V teh delih vidimo Wagnerja, mojstra v zgraditvi in razporeditvi dramatičnega dejanja, kako izraža na pregnanten način z lapidarnimi stavki psihična doživetja svojih junakov in kako jih prevaja s pomočjo karakterističnih vodilnih motivov (»Leitmotiv«) v glasbeni jezik. Vidimo, kako ustvarja iz teh kratkih, večkrat le po en ali dva takta obsegajočih glasbenih misli, velike, zaključene glasbene stavke.

Dejanja za »Nibelungov prstan« je povzel Wagner iz germanske in nordijske mitologije. Temeljna misel je borba med svetlobo (Lichtalben: božanstva z Wotanom na čelu) in temo (Nachtalben: prebivalci notranjosti zemlje, pritlikavci z Alberichom). V dejanje posegajo razne prirodne prikazni in elementi (oganj, voda, mavrica, živali itd.) ter je izvedba ciklusa izredno težavna, obenem pa za vsak operni zavod mikavna naloga.

Kot prvo delo prihaja na naš oder »Valkira«, ki je tudi kot samostojna predstava (brez ostalih delov ciklusa) popolnoma zaključeno delo, ter zato povsem razumljiva.

Zasnoval je R. Wagner to svoje delo že l. 1848. Najprej je nastalo delo »Siegfrieds Tod« (poznejši: »Somrak bogov«), nato »Der junge Siegfried«. Leta 1852. je prišel do spoznanja, da sta nujna pred

»Siegfriedom« »Valkira« in še predigra »Rensko zlato«. Daljno spoznanje, da ni misliti pod takratnimi pogoji na izvedbo takega dela. Takrat se mu je rodila misel na lastni hram (poznejši Wagner-Theater v Bayreuthu). Do realizacije te ideje je prešlo preko dvajset let. »Valkira« se je sicer prvič vprizorila na izrecni ukaz bavarskega kralja Ludvika v Monakovem 26. junija 1870. Toda prva popolna izvedba »Prstana« je bila šele v Bayreuthu 1876. leta (13. avgusta »Rensko zlato«, 14. »Valkira«, 16. »Siegfried«, 17. »Somrak bogov«).

Vsebina „Valkire“

Nevihta. Vihar. V Hundingovo hišo pribeži Siegmund. Z vzklikom: »Nj tuji ta dom dá mi počitka«, se zgrudi ob ognjišču. Sieglinda meni, da se je vrnil domov njen mož. Toda opazi, da leži tam tujec. Usmiljenje se ji zbudi v srcu: »Truden je, šel je težko pot... je li bolan?« Na njegovo prošnjo mu prinese vodé. Hvaležen vprašuje: »Kdo spet mi je dal moči?« Sieglinda sporoča: »Ta dom, to ženo lasti si Hunding; mir privoščí ti rad, čakaj da vrne se.« Siegmunda zaskrbi: »Nimam orožja; saj ranjenega ne bo podil iz hiše.« Sicer niso težke: »Krepkó se telesa udje drže. V roki moč je še, in če ščit pol moči le imel bi, ne bi nikdar bežal; a zdrobljena sta kopje, ščit!« Sovražnik ga je podil »a preje še kot ušel sem, mi je trudnost prešla; padla je noč čez oči, a solnce zdaj se smeji.« Sieglinda mu ponudi medicine. Siegmund je globoko ganjen: »napojila si nesrečneža: sreča naj te ne vara zla!« Odhaja. Sieglinda ga ustavi: »Kdo sledi ti, da že bežiš?« On izjavlja: »Beda sledi mi, koder le hodim; beda prihaja tja, kjer prebiv m!« Zato gre. Ali Sieglinda ga zadrži: »Ostani tu! Nesreče ne nosiš tja, kjer davno je že doma!«

Hunding pride. Na nemo vprašanje pojasnjuje Sieglinda: »Tu je truden obležal, ni mogel naprej.« Na Siegmundov očitek, češ: ali boš zato grajal ženo? izjavi Hunding slovesno: »Svet mi je moj dom: svet še tebi naj bo.« Začuden opazi njuno sličnost: »Prav tak je kot žena! Kot nji, iz oči blišči se kakor kača.« Na vprašanje, kako je semkaj dospel brez konja, odgovarja Siegmund: Vihar ga je gnal, silno zlo; »pot mi ni znana za seboj, rad bi pa vedel, kje sem.« Hunding mu ponosno razodeva moč svojega rodu in želi zvedeti ime svojega gosta. Tudi Sieglinda povpraša obotavljajočega se Siegmunda. Tale naposled pojasnjuje: »Gojmir biti ne morem; Radovan bi bil rad; a Zlovlad je ime moje. Volk bil je meni oče; rodila sva se dva: devojka in jez. Ni matere in sestre ni več... Volk je močan bil, hraber. Vragov mu vstal je nebroj.« Ko sta se nekoč vrnila z lova, našla sta gnezdo prazno, vpepeljeno, majko ubito; izginila v ognju je sestre sled. Pregnan bežal je stari; dolga leta z Volkom je živel mladič v divjem gozdu: mnogokrat je nanju bil lov, al hrabro branil se je voljši par. — Hunding je že slišal o tem paru temne zgodbe, dasi sta mu Volk in Volkun neznana.

Na Sieglindino prošnjo nadaljuje Siegmund: »Zavistniki so nas jeli loviti. Izgubil očeta sem sled; iskal sem ga, a našel sem le kožo in nič več. — Iz gozda me je gnalo k možem, k ženam. Ali povsod sem bil izgnanec. Če dober svet sem dal, drugim slab se je zdel, če zlo videl sem kje, drugim bilo je všeč, iskal sem sreče, našel sem zlo: zato sem si Zlovlad rekel: ker zla le bil sem vladar.«

Hunding je zamišljen. Zlo usodo mu je podelila Norna: »nevesel te je mož, preveč si tuj mu, gost!« Sieglinda ugovarja in prosi gosta, naj pove, kje je izgubil svoj meč. Siegmund pojasnjuje: »Rod Magov je silil dekle možu, ki ga ni ljubilo. Pognal sem se zanjo v boj in zmagal vraga. Al rodovi ubitih zdaj so prišli. Proč ni ganilo se dekcle; branil sem ga, razbili so ščit in kopje mi. Brez orožja in ranjen smrt dekleta sem zrl: podila me besna svojat. Ona mrtva tam leži. Zdaj veš pač, žena, zakaj se zvati Gojmir ne morem. Hunding se dvigne: »Poznan mi divji je rod, kar drugim je sveto, njemu ni: črtim ga kot drugi i jaz. V boj so me zvali, a prišel tja prepoznal sem. Vračam se in najdem vraga v svojem domu. — Moj dom te varuje nocoj; a nič več kot eno noč: a jutri brani se z močnim orožjem.« Ženo zapodi, naj mu pripravi nočni napoj. Odhajajoč skuša Sieglinda opozoriti Siegmunda na mesto na drevesu. Toda Hunding to prepreči.

Noč je. Siegmund je sam. Spomni se, da mu je oče obljubil meč, kadar bo sila. Golcok pal je v sovražni dom: ženo uzrl je, lepše je ni. Njen mož je v krempljih drži, al brez meča mu je v zasmeh. Iz prsi se mu izvije krik: »Wälse! Wälse! Kje je tvoj meč, tvoj silni meč, da vihtim ga v vihri!« Ogenj se sesuje, žarek obsije mesto na jesenu, ki ga je skušala Sieglinda označiti: vidi se ročaj meča. Junak se začudi, misli, da je to le privid: »Očem sveti se slepim kot blisk, da se smeje pogled... Mar je pogled cvetoče žene, ki za njo tam je obvisel, ko je iz dvorane šla?... Ali svit pojema... v prsih globoko tli samo še neviden mu žar. Iz stranske sobe pride tiho Sieglinda; Hundingu je dala opojni napoj. Pokaže mu orožje: največji bo junak vseh junakov, namenjeno mu je, če je močan. Na žalostni dan njene svatbe je stopil tujec čez prag: bil je sivo odet, klobuk zastira eno oko, »ali drugega žar strah ti vzbuja, če zadene pogled te grozeč: v meni pa zbujalo je oko bridko sladkost, solze, tolažbo, mir. Pogled zame, za druge pa bliske, a v rokah je meč zavihtel, vsadil v drevo ga jesena tam, do ročaja tiči v njem: lasti naj si jeklo oni, kdor ga izdreti zna.« Zaman so se trudili možje: »tam v deblu tiho tiči.« — »Zdaj vem, komu samemu namenjen je meč. O, ko bi iz tujine k meni prišel; sramotno gorje bi plačala sladka osveta; kar dolge sem dni objokovala, bi mi vrnil en sam njegov objem.« Siegmund spozna: »Poglej me, mar nista mi namenjena tale žena, ta meč? V prsih gori sveta prisega, ki družji v eno oba. Kar kdaj sem želel, sem našel s teboj, kar vedno sem pogrešal, imam! Tvoje gorje in moja bolest, vse to bo masčevano! Radostno mi vriska srce, ko te objemam, ti sveta, ko čutim glasni tvoj utrip!«

Velika vrata se odpro. Odsev krasne pomladanske noči se obema smehlja. Siegmund jo opeva: »Čas radosti zimski spodi vihar, spet plava v svetli luči pomlad; na sapicah se rahlo ziblje, s čudesi prepleta svet; čez log in gozd njen dih zaveje, smeh zasije v vseh očeh... Z orožjem nežnim osvoji si ves svet, in ne vzdrži zima in ne vihar; kako bi se tem udarcem zoperstavila dver, ki ločila je nas tak dolgo od nje?«

»Brat k sestri srčno se je vzpel, osvobodil je nevesto sestrico; z glasnim vriskom pozdravlja se združen par: ljubav in pomlad!« Tudi Sieglinda je navdušena: »Moja pomlad si ti, ki po njej koprnela sem v zimski čas... Tuje vse mi je bilo, tuje in neprijazno — — a ti znan si bil mi od nekdaj.«

Brat in sestra se z naraščajočo ljubeznijo opazujeta. Ona se spominja sanj, v katerih ga je zrla. A ko je sanjal on ljubezni sen, je videl njo v vročih željah: »Obraz svoj lastni v potoka dnu sem zrl in zdaj spet ga zrem tu: kot ga je kazal potok jasno, mi kažeš ga ti!« Tudi po glasu spoznata svoje sorodstvo. Še ime naj njegovo določi: »Če Wälse je oče, in če si ti Wälsung, meč je zate v drevo zasadil, zato naj te kličem, tako kot ljubim: Siegmund ti je imel!«

Res, on je Siegmund, in to naj dokaže meč, ki mu ga je obljubil Wälse. Z motivom odrekanja se posveča dejanju in smrti: »Notung, tako zovem meč, jeklo ostro! Zob svoj pokaži in vso ostrost, le ven iz nožnice, le sem!«

Z ogromno silo potegne meč iz drevesa ter ga prinaša nevesti v dar: Tako si snubi srečno ženo, sovragu jo odpelje tako daleč proč, kjer spomladanski smeje se dom.

Sieglinda mu navdušeno oznanja: Če si Siegmund, ki tu ga vidim, Sieglindo glej me, ki te želi!« Zaljubljenca odhitita v pomladansko noč: »naj Wälsung rodi novo kri!«

II. dejanje. Wotan daje navodila svoji ljubljenci Valkiri Brunhildi: naj Wälsung zmago dobi. Hunding voli naj, kar mu pač gre; v Valhalo priti ne sme. Veselo odhiti dekle, ali kmalu ji zamre veseli klic: »Pripravi oče, sam se na boj; trda zdaj predla ti bo. Frika kmalu bo tu, na vozu z vprego novov hiti.«

Res pride Wotanova žena. Zahteva pomoč za Hundinga, ki jo je pozval, naj ga ščiti v bedi: obljubila je strogo kazen za oba, ki sta žalila moža. Ona ju obtožuje in dolži preloma svete prisege. Wotanu ni sveto, kar družji ne ljubeče: »vzdrževati nočem, kar ti ne moreš!« Frika se zgrozi: kako naj bo očetu bogov sveto, če vzcvete krvoskrunstvo iz zveze teh dvojčkov! »V grehu objela sestra je brata! Kdaj to si že čul, da sestra in brat bi se vzela?«

Wotan jo miri: »Danes vidiš to! Zgodi se marsikaj kar samo, in četudi se ni še poprej. Zato poslušaj moj svet: plačilo bo sladka slast, če tej zvezi daš svoj blagoslov.« To razburi čuvarico zakona do skrajnosti: »Kaj res so že večni bogovi propadli, kar si zaplodil Wälsunge divje? Nič več ne veljajo sveti rodovi! — — le da dvojčekov par kar po svoje v pregrehi živeti sme, nezvestobe tvoje plod razuzdan.« — Očitaju ni konca: povesod jo je varal, njo, zvesto ženo, ki je morala trpeti, da je hodil v boj z Valkirami, ki jih je rodila divja ljubav! »Začeto končaj! Vso naj me stro! Ti s prevaro, drugi z nogami!« Še skuša Wotan pomirjevati. Kar se je pravkar zgodilo, je nujna potreba za bogove: junak mora izrasti iz lastne moči, da bo sposoben za čin, ki ga bog izvršiti ne sme.

Globoki smisel teh besed ne napravi vtisa na Friko. V njih vidi le novo zvijačo, kako bi ji Wotan ušel, toda: »tale Wälsung zate je zgubljen; zadet ž njim obležiš, v njem se upiraš meni ti...«

Zastonj se Wotan brani. Neizprosno zahteva Frika, naj se vrši pravica: »nič ne plašim se boja s teboj: al' Siegmund kot suženj je moj!«

WALKIRIA

Svečane igre »Prstan Nibelungov« prvi del Besedilo in muzika Richarda Wagnerja.

Dirigent: Mirko Polič.

Režiser: Boris Krivecki.

Siegmond	St. Marčec
Hunding	J. Križaj — E. Rumpel
Wotan	R. Primožič
Sieglinda	V. Majdičeva — Z. Vilfan-Kunčeva
Brunhilda	V. Thierry-Kavčnikova
Frika	M. Štagljar-Kogejeva
Gerhilda	V. Gaj-Jermanova
Ortlinda	J. Ribičeva
Waltrauta	S. Ramšakova
Schwertleita	V. Španova
Helmwiga	St. Poličeva
Siegruna	Z. Gerlovičeva
Grimgerda	M. Štagljar-Kogejeva
Rossweina	K. Sterniševa

Dejanja se vrše: 1. V Hundingovem domu. 2. Divje skalni jaskolci. 3. Na vrhu skalnatega hriba (Brunhildina skala).

Inscenator: prof. Ivan Vavpotič.

Blagajna se odpre ob 7. uri

Začetek ob pol 8. uri

Konec ob 12. uri

Parter: Sedeži I. vrste	Din 50
" II. - III. vrste	45
" IV. - VI. "	40
" VII. - IX. "	35
" X. - XI. "	30
Lože: Lože v parterju	200
" I. reda 1-5	230
" 6-9	230

Lože: balkonske 1. reda	Din 150
" 2. reda	150
" 3. reda	150
" 4. reda	150
" 5. reda	150
" 6. reda	150
" 7. reda	150
" 8. reda	150
" 9. reda	150
" 10. reda	150
" 11. reda	150
" 12. reda	150
" 13. reda	150
" 14. reda	150
" 15. reda	150
" 16. reda	150
" 17. reda	150
" 18. reda	150
" 19. reda	150
" 20. reda	150
" 21. reda	150
" 22. reda	150
" 23. reda	150
" 24. reda	150
" 25. reda	150
" 26. reda	150
" 27. reda	150
" 28. reda	150
" 29. reda	150
" 30. reda	150
" 31. reda	150
" 32. reda	150
" 33. reda	150
" 34. reda	150
" 35. reda	150
" 36. reda	150
" 37. reda	150
" 38. reda	150
" 39. reda	150
" 40. reda	150
" 41. reda	150
" 42. reda	150
" 43. reda	150
" 44. reda	150
" 45. reda	150
" 46. reda	150
" 47. reda	150
" 48. reda	150
" 49. reda	150
" 50. reda	150
" 51. reda	150
" 52. reda	150
" 53. reda	150
" 54. reda	150
" 55. reda	150
" 56. reda	150
" 57. reda	150
" 58. reda	150
" 59. reda	150
" 60. reda	150
" 61. reda	150
" 62. reda	150
" 63. reda	150
" 64. reda	150
" 65. reda	150
" 66. reda	150
" 67. reda	150
" 68. reda	150
" 69. reda	150
" 70. reda	150
" 71. reda	150
" 72. reda	150
" 73. reda	150
" 74. reda	150
" 75. reda	150
" 76. reda	150
" 77. reda	150
" 78. reda	150
" 79. reda	150
" 80. reda	150
" 81. reda	150
" 82. reda	150
" 83. reda	150
" 84. reda	150
" 85. reda	150
" 86. reda	150
" 87. reda	150
" 88. reda	150
" 89. reda	150
" 90. reda	150
" 91. reda	150
" 92. reda	150
" 93. reda	150
" 94. reda	150
" 95. reda	150
" 96. reda	150
" 97. reda	150
" 98. reda	150
" 99. reda	150
" 100. reda	150
" 101. reda	150
" 102. reda	150
" 103. reda	150
" 104. reda	150
" 105. reda	150
" 106. reda	150
" 107. reda	150
" 108. reda	150
" 109. reda	150
" 110. reda	150
" 111. reda	150
" 112. reda	150
" 113. reda	150
" 114. reda	150
" 115. reda	150
" 116. reda	150
" 117. reda	150
" 118. reda	150
" 119. reda	150
" 120. reda	150
" 121. reda	150
" 122. reda	150
" 123. reda	150
" 124. reda	150
" 125. reda	150
" 126. reda	150
" 127. reda	150
" 128. reda	150
" 129. reda	150
" 130. reda	150
" 131. reda	150
" 132. reda	150
" 133. reda	150
" 134. reda	150
" 135. reda	150
" 136. reda	150
" 137. reda	150
" 138. reda	150
" 139. reda	150
" 140. reda	150
" 141. reda	150
" 142. reda	150
" 143. reda	150
" 144. reda	150
" 145. reda	150
" 146. reda	150
" 147. reda	150
" 148. reda	150
" 149. reda	150
" 150. reda	150
" 151. reda	150
" 152. reda	150
" 153. reda	150
" 154. reda	150
" 155. reda	150
" 156. reda	150
" 157. reda	150
" 158. reda	150
" 159. reda	150
" 160. reda	150
" 161. reda	150
" 162. reda	150
" 163. reda	150
" 164. reda	150
" 165. reda	150
" 166. reda	150
" 167. reda	150
" 168. reda	150
" 169. reda	150
" 170. reda	150
" 171. reda	150
" 172. reda	150
" 173. reda	150
" 174. reda	150
" 175. reda	150
" 176. reda	150
" 177. reda	150
" 178. reda	150
" 179. reda	150
" 180. reda	150
" 181. reda	150
" 182. reda	150
" 183. reda	150
" 184. reda	150
" 185. reda	150
" 186. reda	150
" 187. reda	150
" 188. reda	150
" 189. reda	150
" 190. reda	150
" 191. reda	150
" 192. reda	150
" 193. reda	150
" 194. reda	150
" 195. reda	150
" 196. reda	150
" 197. reda	150
" 198. reda	150
" 199. reda	150
" 200. reda	150
" 201. reda	150
" 202. reda	150
" 203. reda	150
" 204. reda	150
" 205. reda	150
" 206. reda	150
" 207. reda	150
" 208. reda	150
" 209. reda	150
" 210. reda	150
" 211. reda	150
" 212. reda	150
" 213. reda	150
" 214. reda	150
" 215. reda	150
" 216. reda	150
" 217. reda	150
" 218. reda	150
" 219. reda	150
" 220. reda	150
" 221. reda	150
" 222. reda	150
" 223. reda	150
" 224. reda	150
" 225. reda	150
" 226. reda	150
" 227. reda	150
" 228. reda	150
" 229. reda	150
" 230. reda	150
" 231. reda	150
" 232. reda	150
" 233. reda	150
" 234. reda	150
" 235. reda	150
" 236. reda	150
" 237. reda	150
" 238. reda	150
" 239. reda	150
" 240. reda	150
" 241. reda	150
" 242. reda	150
" 243. reda	150
" 244. reda	150
" 245. reda	150
" 246. reda	150
" 247. reda	150
" 248. reda	150
" 249. reda	150
" 250. reda	150
" 251. reda	150
" 252. reda	150
" 253. reda	150
" 254. reda	150
" 255. reda	150
" 256. reda	150
" 257. reda	150
" 258. reda	150
" 259. reda	150
" 260. reda	150
" 261. reda	150
" 262. reda	150
" 263. reda	150
" 264. reda	150
" 265. reda	150
" 266. reda	150
" 267. reda	150
" 268. reda	150
" 269. reda	150
" 270. reda	150
" 271. reda	150
" 272. reda	150
" 273. reda	150
" 274. reda	150
" 275. reda	150
" 276. reda	150
" 277. reda	150
" 278. reda	150
" 279. reda	150
" 280. reda	150
" 281. reda	150
" 282. reda	150
" 283. reda	150
" 284. reda	150
" 285. reda	150
" 286. reda	150
" 287. reda	150
" 288. reda	150
" 289. reda	150
" 290. reda	150
" 291. reda	150
" 292. reda	150
" 293. reda	150
" 294. reda	150
" 295. reda	150
" 296. reda	150
" 297. reda	150
" 298. reda	150
" 299. reda	150
" 300. reda	150
" 301. reda	150
" 302. reda	150
" 303. reda	150
" 304. reda	150
" 305. reda	150
" 306. reda	150
" 307. reda	150
" 308. reda	150
" 309. reda	150
" 310. reda	150
" 311. reda	150
" 312. reda	150
" 313. reda	150
" 314. reda	150
" 315. reda	150
" 316. reda	150
" 317. reda	150
" 318. reda	150
" 319. reda	150
" 320. reda	150
" 321. reda	150
" 322. reda	150
" 323. reda	150
" 324. reda	150
" 325. reda	150
" 326. reda	150
" 327. reda	150
" 328. reda	150
" 329. reda	150
" 330. reda	150
" 331. reda	150
" 332. reda	150
" 333. reda	150
" 334. reda	150
" 335. reda	150
" 336. reda	150
" 337. reda	150
" 338. reda	150
" 339. reda	150
" 340. reda	150
" 341. reda	150
" 342. reda	150
" 343. reda	150
" 344. reda	150
" 345. reda	150
" 346. reda	150
" 347. reda	150
" 348. reda	150
" 349. reda	150
" 350. reda	150
" 351. reda	150
" 352. reda	150
" 353. reda	150
" 354. reda	150
" 355. reda	150
" 356. reda	150
" 357. reda	150
" 358. reda	150
" 359. reda	150
" 360. reda	150
" 361. reda	150
" 362. reda	150
" 363. reda	150
" 364. reda	150

Temno odločuje Wotan: »Naj gre svojo pot! Ne branim ga več.« Še zahteva boginja, naj odvzame čar meču: »brani naj se le sam!« Valkira, ki se zopet pojavi, naj izvrši ukaz: naj Walsung pade v čast Frike! Wotan potrjuje to s prisego!

Zadovoljna odhiti Frika in pusti Brunhildo, ki preplašena opazuje razjarjenega boga. Grozen je izbruh njegove jeze, ko mora zavestno uničiti plod svojega truda: »Večna boleš! Najbednejši jaz sem med vsemi!« Že vidi propast bogov: »Svoj blagoslov dam ti, Niblungov sin! Kar se mi gnusi, bo dediščina tvoja, ničevost sijaja bogov: razje naj ga tvoja zavist!«

Brunhilda bi mu rada pomagala. Ali sklep je trden. Posvečen je s prisego. Še ji grozi s svojim srdom, če bi si upala ravnati drugače: »Sieg-mund padi! To skrb Valkire naj bo.« Osuplo zre dekletko za odhajajočim božanstvom: »Tak oče zmag ni bil še, čeravno včasih je srdit!« Težko ji je danes orožje, čudno se plazi v boj: »Joj, moj Walsung! Nezvesto zvesta te v največji tugi zapušča!«

Siegmund in Sieglinda pribežita v to divjo pokrajino. Brat zaustavlja ljubljeno sestro: »Presladka žena postoj! V zanosu zlasti si zdrznila se, zdrvela brž v naglici proč — — šla molčeeča si kar naprej, moj klic ustavil te ni!« Ali zaman. Ona sili: »Odtod, odtod, pusti mrtvo. Raznese veter naj, kar vdalo brezčastno se je!« Žena, ki se je brez ljubezni vdala možu, nese bratu sramoto, drugo nečast. — Siegmund hoče ravno počakati tu na Hundinga: »Tu mora on pasti: ko Notung mu razje srce, meč te bo ta maščeval!« Ali njo preganjajo grozne prikazni: Hunding kliče rodove na maščevanje, tropa gre sem, divje tuli, naščuvana laja proti nebu za zakona čast!« V očesu ljubljenega, v njegovem objemu išče pomoči in utehe. Ali spet prikazen: »Psom režé se po mesu zobje; ni mar jim tvoj plemeniti pogled; za noge te zgrabi zobovje ostro, zletiš... in v kose zdobljen je meč... star jesen leži preklan.« Končno omaga. Nezavestno jo položi brat v svoje naročje.

V tem se pojavi Brunhilda. Svečano mu najavi smrt. Na njegova vprašanja mu sporoča, da ga popelje v Valhalo, kjer bo našel junake, svojega očeta Walseja; tam mu postreže roj deklic: hčerka Wotanova mu nudi napoj! Toda tja ga ne spremlja Sieglinda: »Zemski zrak mora še dihat, Sieglinde tam Siegmund ne vzre!« Junak odklanja: »Valhala ti, zdrava, zdrav naj bo Wotan... ne morem tja s teboj!« Valkira se začudi: »Razkošno, večno slast to podoenjuješ? Ni ti višjega mar?« Toda junaku ni tega mar. On jo kara, češ, da je brezčutno, zlo dekletko, ki se mu posmehuje. To zaboli Brunhildo: »Gorje tvoje zrem, ki ti gloje srce, in čutim junaka sveto boleš!« Za ženo bo ona skrbelo: »Zaupaj mi njo, da skrit bo v varnem zavetju zaklad v njej spočet.« Toda junak potegne meč: »Dvoje žrtvujem bitij, vzemi Notung jekla zavist, vzemi na mah oba.« To je tudi za Valkiro preveč; na lastno pest obrne usodo: branila bo Siegmunda, naj srečno s Sieglindo živi! Z napovedjo, da se na bojišču spet vidita, odhiti.

Medtem Sieglinda pokojno počiva. Junak jo z ljubeznijo opazuje in želi, da bi prespala boj. Hundingov rog ga poziva na obračun. V gosti megli se nasprotnika prvotno zgrešita, toda dozivajoč se, se drug drugemu približujeta. Blisk in grom prebudi tudi Sieglindo, ki je sanjala o očetu in materi; z grozo zasleduje moža, ki se bijeta zanjo. Brunhilda hoče zaščititi svojega

varovanca ali v tem se prikaže Wotan. Na njegovi večni sulici se razleti Wälsungov meč; Hunding podere golorokega nasprotnika. Brunhilda se najprej zave. Naglo pobere komade meča ter ubeži s Sieglindo. — Wotan je zadostil svoji obljubi; pred njegovim zaničljivim mahljajem se zgrudi tudi Hunding. Njegova strašna jeza se zvali na Valkiro: »Joj ti, predrznica! Kazen te strašna doleti, če konj te moj dohiti!«

III. d e j a n j e. Na visoki skali se zbirajo Valkire. Veselo se pozdravljajo ter se med sabo šalijo. Vse so že tu pripravljene za odhod v Valhalo, le ene ni: Brunhilde. Po mnenju Gerhilde jo zadržuje zagoreli Wälsung. Tedaj jo zapazi Siegruna, ki je na straži: »Hojotoho! Sem v strastnem pojezdu Brunhild drvil!« Dekleta jo opazujejo. Ugibajo, koga neki nosi na konju: »To ni junak! V sedlu ženska je!« Brunhilda pribeži s Sieglindo. Wotan jo zasleduje, prosi jih pomoči: »Sestrice, s teh le robov pazite! Proti severu glejte, če gre!« Ortlinda in Waltrauta poročata: »Tam s severa gre nevihta; silen kopiči se oblak!« V naglici pove sestram potek dogodkov. Valkire so preplašene. Wotan se približuje. Brunhilda obupuje: »Revi gorje, če jo Wotan dobi: vse Wälsunge je zapisal poginu.« Prosi sestre, naj ji posodijo spočitega konja, da bi bežala dalje. Ali nobena se ne upa. Tedaj se oglasi Sieglinda: »Naj skrb te ne muči zame: mene čaka le smrt.« Mar bi padla skupaj s Siegmundom. Toda Brunhilda jo zavrne: »Živi, o ženska, kot ljubiš živo! Reši zaklad, ki ti dal ga je on: mlad Wälsung v tebi živi!« Blažena sreča zasije v obrazu mlade žene: zdaj hoče živeti, zdaj jih prosi pomoči in rešitve! Brunhilda se žrtvuje: »Wotana zadržim tu: naj se besen z menoj zamudi, a medtem glej, da daleč zbežiš!« Najbolje bo, če odide proti vzhodu: Sicer se tam razprostira širni gozd, v katerem je skrnil velikán Fafner Niblungov zaklad: »zmaja je lik ustvaril divjak si, v brlogu čuva prstan tam Alberichov.« Sicer tam ni varno za žensko, ali ta gozd jo skriva pred Wotanom, ki do tega kraja goji bojazen. Brunhilda ji daje pogum: »Ves trud prenašaj uporno, srčno, žejo in glad, skalo in trn; smej se, če bol in sila te tre! Ker: sveta najvišji junak v tebi je skrit, on v tebi živi!« Preda ji kose meča: »Kdor prenovljeni meč bo vihtel, ime od mene imej: Siegfried se zmage raduj!« Z zahvalo in blagoslovom zbeži Sieglinda, medtem ko se Wotan že javlja. Skrb in strah za usodo ljubljene sestre prešine dekleta. Skrijejo jo v svoji sredini. Wotanova jeza je strašna. Vse trepečejo pred njim. Skušajo ga umiriti, ali on jih zavrne: »Vem, Brunhildo skrivate tu. Vse stran od nje, ki sem jo zavrgel, kot se zavrgla sama je!« Mar jim je dal pogum, mar jih je vzgojil za boj zato, da se sedaj jočejo, ko mora zadeti njegov srd nezvesto? Njo, ki mu je bila najljubša, ki je znala vse njegove misli in želje, a je zdaj njegov prezrla ukaz, obrnila nanj meč, ki ga ji je dal v roke! »Čuj me, Brunhilda! Ti, ki orožje, šlem, oklep, blagor in slast, dih in srce sem ti dal! Čuješ li mojo obtožbo in skrivaš se tožniku, da bi njega kazni ušla?«

Brunhilda pristopi; pričakuje kazen. In ta je strašna: doslej je izvrševala povelja, zdaj pa je sama drzno ukazovala; doslej zaželela, je sama želela, kar ni hotel bog; svoje dike ščit je proti njemu obrnila, zato: »nič več nisi Valkira, ostani to, kar brez tega si! Od družbe bogov si se ločila, vezi razklenil sem vse: pregnal sem večno te izpred oči!« Njeno moč naj ji vzame oni, komur se vda! Tu na tem vrhu jo potopi v sen in kdor jo zbudi, bo mož, ki jo tudi dobi!

Zastonj so prošnje vseh Valkir. Neizprosen jih Wotan spodi: »Zgubljenko pustite! Daleč od nje odstopite stran! Ktera pri njej se upa ostati, ktera nalašč bi družila se z njo, delila usodo bo z njo!« Z glasnim vriščem se razbeže dekleta na vse strani.

Strta, poražena začne Brunhilda: »Mar bil tako je velik zločin, da si sramotno tako me kaznoval? Mar bil je grd, nizkoten moj čin, da si me pahnil v ponižanje to? Povej mi, oče, razloži greh, ki si radi njega zavrzel najdražjo svojih hčera! Saj sem vendar izvršila tvoj ukaz: znala sem, da si Walsunga ljubil in da je bil kriv le razpor, da si ga pustil!«

Ko je vzrla junaka sveto bol, ni mogla drugače ravnati: morala je s Siegmundom smrt ali zmago deliti. Zaupajoč onemu, ki ji je vtil ljubezen do Walsungov v srce, je prekršila Wotanov ukaz.

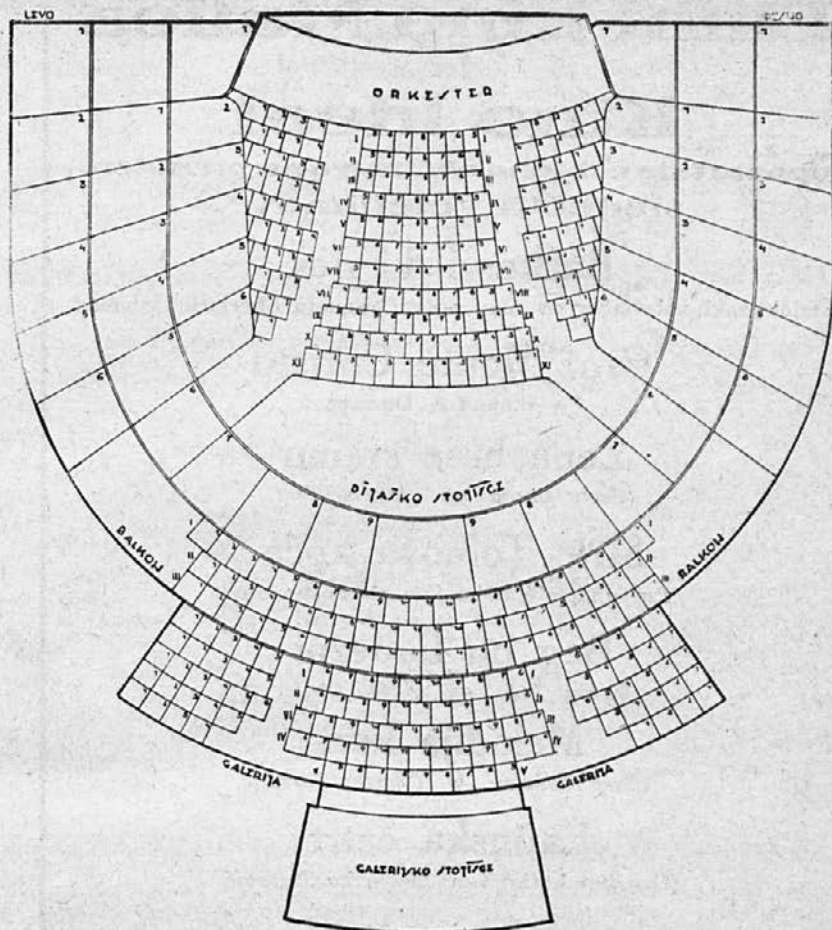
Težko je Wotanu; zapustiti mora ljubljeno, nič več je ne sme srečati v prostoru življenja, njo, ki je ravnala po svojem in njegovem čutu. Toda neizprosnosti so zakoni, ki jih on mora čuvati! Ali predati je ne more zasmehu in sramoti: »Če že moram iz Valhale, naj me ne vzame bahač, naj vreden on bo, ki me dobi: rodil plemeniti si rod; strašljivca med njimi ne najdeš: najvišji junak, jaz vem to, bo rodu Walsungov vzklik!« Nejevoljen jo prekine Wotan. Toda Brunhilda se ne da več ugnati: vé, da bo Sieglinda rodila junaka, zanj je shranila meč, ki ga je Wotan razbil. Toda Wotanu se mudi: »Globok sen oklene te; kdor te brezmočno zbudi, mu boš za ženo!« Poslednjič ga dekle prosi: »Če sen me globok trdno objame... zaščititi me spečo; na tvoj ukaz naj užge tu se ogenj, obkroža naj skalo žar plameneč; jeziki naj žgo, naj grize njih zob plašljivca, ki drzno upal približat bi skali se tej!«

Wotan je ganjen: »Zdravstvuj, ti smeli, krasni otrok! Ti najsvetejši moj si ponos! Zdaj ko se ločim, ko te ljubeče ne bom več pozdravljal; več ne boš smela jezdit z mano, z menoj medice piti, ko že zgubim te, dete ljubljeno, oči mojih slast ti smejoča — krog tebe vzplamti naj ogenj poročni, kot ni še nevesti gore! Nevesto naj snubi on le, ki prost je še bolj kot bog! — Oči blesteči ta par, ki božal sem ga smejé!... poslednjič naj me poživi, ko poljub dam zadnji ti v slovo! Srečnejšemu možu sveti odslej: nesrečnemu božanstvu naj v slovo zdaj zasije. Odvrača od tebe se bog, božanstvo s poljubom zgori!«

S poljubom jo uspava; položi jo na mahovino; pokrije s ščitom in šlemom. Nato priključje Logeja, ki ga je prvič našel kot plamen žareč. Zdaj ga veže na to skalo! Obdan ob plamenov zagrozi: »Kogar pred mojim kopjem strah je, pusti naj plamteči žar!«

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI

Protinikotin „Nicotless“

je zdravju neškodljivo,
sigurno raztrovalno de-
lujoče sredstvo, ne da
bi vplivalo na kvaliteto,
okus in aramo tobaka.
Dobi se v lekarnah, dro-
gerijah in trafikah

Elitni kino Matica

in

Kino Ideal

opozarjata cenjeno občinstvo na premijere
sledočih vefilmov:

Baskervilski pes

Detektivski vefilmlager po znamenitem romanu Sherlock Holmesa

Grof Monte Christo

Po romanu A. Dumasa

Žena brez sramu

Greta Garbo & *John Gilbert*

Stric Tomova koč

Po znamenitem istoimenskem romanu

Beg od ljubezni

Jenny Jugo & *Enrico Benfer*

Melodija krvi

Mary Duncan & *Charles Farrell*

Latinska četrt

(Quartier Latin) & *Svetislav Petrović*

4 vragi

Janet Gagnor & *Barry Norton* & Režija *Murnau*

Rdeči krog

Po romanu Edgar Wallace & *Lya Mara*

Divje orhideje

Greta Garbo & *Nils Asther*

Brezbožno dekle

Veliki specijalni vefilm Cecil B. de Mille-a

Baron Trenk

Svetislav Petrović & *Lil Dagover*

Naš vsakdanji kruh

Mary Duncan & *Charles Farrel* & Režija *Murnau*

Zlato

Christina